

Fortsettelse af 1ste Behandling af Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveieendom.

J. Peterfen: Den høitærede Rigsdagsmand for Viborg Amts Ade Valgfreds (Kosfenørn) udhævede med temmelig bestemte Udtryk, at det var et bestemt Contractsforhold mellem Staten og de nærværende Godsbestidere, som der er Tale om ved nærværende Lov. Han fremhævede, at i Medhold af en Forordning af 1682 var det dem tilstaaet, at de skulde erholde disse Eiendomme evindeligen i Arv og Gie. Jeg troer, at hien Lov er givet under særegne og vanskelige Omstændigheder af Regjeringen, og paa en Tid, hvor der, i Forbindelse med andre Bestemmelser, er skeet flere Misbrug af Regjeringens Magt, som ikke Staten i Fremtiden bør vedblive at lide under. Jeg troer, at der er en Grund tilstede, og jeg kan i den Henseende næsten i Gæt og Alt henholde mig til hvad Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 7de Valgfreds (Casse) har udtalt, for at der paa de Godser, som ere undtagne fra Handel og Wandel, i Forhold er skeet mindre Kjøb og Salg end paa de Steder, hvor Godset er privat Eiendom undergivet. Der er et Forhold tilstede paa hine Godser, som taler mere for, at Loven bør udkomme, end med Hensyn til det private Gods. Der findes ved hine store Godsbestidelse en Skattemoderation, der er større, end Tilfaldet er paa de private Godser og navnlig de mindre Landeieendomme. Paa en privat Eiendom, den være nok saa lille, gaaer der saaledes i Skifteomkostninger ved Kjøb og Salg til Statskassen en Afgift af over 1 Rbd. af hver Td. Hartkorn aarlig, men paa hine større Godser ydes ved saadanne Leiligheder visnok ikke 1 Mk. Dette anseer jeg for en ulige Skattebyrde, hvorfor de Statsborgere, der staae udenfor, maae være berettigede til, at søge dette Forhold ordnet paa en mere ligelig og retfærdig Maade. Jeg troer imidlertid neppe, at dette vil skee ved frivillige Overeenskomster, ikke fordi Vedkommende egentlig frygte for noget Pengetab, thi jeg troer ikke, at et saadant i mindste Maade vil ramme dem ved nærværende Lov, men fordi der hos de her omhandlede Godseiere findes en vis Forkjær-

lighed for disse nedarvede Besiddelser. Jeg troer neppe, at det er tænkeligt, at nogen Stamhuusbesidder, hvor tilbøielig han end for sin egen Person kunde være vertil, vil kunne overvinde Hensynet til sit Familieforshold og gjøre noget frivilligt Tilbud. Derfor troer jeg, at det er ganske nødvendigt og billigt, at Loven udkommer saa hurtigt som muligt. Jeg vil ikke dermed sige, at jeg i Gæt og Alt kan finde Betyggelse for den nærværende Mellemklasse ved Lovforslaget, saaledes som det nu foreligger. Jeg veed meget godt, at mine Ord i denne Retning kun vilde finde liden Gjenslang her i Salen, men jeg troer dog, at jeg seer upartiff i denne Retning. Jeg er selv Selveier, men jeg repræsenterer en Valgfreds, hvor Størstedelen er Fæstere. Om disse Fæstere nu end for en stor Deel ønske en Tvangslov, og dermed troe sig fuldkommen betryggede, skal jeg dog aldrig i den Henseende troe mig berettiget til uden noiere Overtøelse at gaae ind paa Sagen.

Min Betænkethed reiser sig fra Lovforslagets § 1. Jeg seer nemlig i nærværende Lovs § 1 en Ophævelse af det Baand, som hviler navnlig ogsaa paa min egen Eiendom, og er paalagt den ni Aar, efterat denne var folgt til fri Eiendom. Men i dette Baands Ophævelse seer jeg saagodtsom en Oplosning af Alt det, som jeg anseer for at være et betryggende Middel til at holde velhavende Brugere paa de mindre Landeieendomme i Landet. Jeg frygter for, at naar det overgives ved Contractfrihed til Forpagtning paa korte Aaremaal, da vil Handels speculationen og Aristokratiet paa mange Steder fortrænge de nuværende velhavende Brugere, og istedetfor disse vil der komme Forpagtere paa korte Aaremaal, som lidt efter lidt paa Grund af Concurrence ville komme i Armod. Derfor troer jeg, at det er vanskeligt under nærværende Forhold at være fuldkommen tilfreds med denne Paragraph. Jeg vil ikke dermed sige, at jeg vil stemme imod Loven, men jeg vil gjøre mig al Umage for, saavidt det kan forenes med Billighed, at indbringe et Endringsforslag, for at Loven kan blive modereret noget, saa at den kan blive mere betryggende, saavel for Bøndestanden som for Borgerstanden i Fremtiden. Jeg